

Phở có từ bao giờ, ở đâu?

Tác Giả: SE S u T m

Thứ Năm, 10 Tháng 11 Năm 2011 02:51

Đưa vào tập phở kể cả dòng họ ở Hà Nội, nhà văn Siêu Hài - một người "gốc" 14 đời ở Hà Nội - muốn góp tiếng nói trong việc đi tìm nguồn gốc của phở..., một món ăn mà theo ông là thuộc về Việt Nam và mới chỉ xuất hiện ở Hà Nội từ đầu thế kỷ 20.

"Trong những món ăn quân tử
Phở là đáng quý nhất trên đời.
Một vài xu nào đấy để mua
Mà đừng vì ngọt, bùi, thơm, béo, bùi.
Bánh cuốn, thịt bò, nước dùng sao nhánh
Ngọt rau thơm, hành thái trên.
Nước mắm, ớt tiêu, cùng dấm ớt
Khói nghi ngút đưa lên thơm điếc mũi..."

(Trích thơ trào phúng của Tú Mỡ trên một số báo Phong Hóa năm 1937)

* Bên tập u tập món "xáo trâu" thuộc Việt

Phở, người Pháp gọi là soupe chinoise (cháo Tàu). Có thể thế đó, nhân dân ta nghĩ nên là của Trung Quốc. Sở dĩ thế phở là thuộc về Việt Nam và chỉ mới xuất hiện ở Hà Nội vào đầu thế kỷ 20. Thời lâu dân ta rất ít dùng thịt bò, cho là nóng và gây. Món ăn rất ngon, no bụng lúc đói là món thịt trâu xáo hành răm ăn với bún, gọi là xáo trâu, rất phổ biến ở các chợ nông thôn và xóm bình dân...

Người Pháp không ăn thịt trâu, chỉ dùng thịt bò. Thời ngày thực dân Pháp sang VN khai thác đầu thế kỷ 20, ở Hà Nội bắt đầu có các cửa hàng bán thịt bò, thịt heo bán không hết, nhất là xương bò. Pháp sang, tàu thuyền máy hơi nước chạy trên các dòng sông ở Hà Nội đi Hải Phòng, Nam Định... Bên phố Hà Nội thu hút nhiều công nhân bốc vác đồ, kéo theo nhiều hàng quà bánh, món xáo trâu với bún là phổ biến. Các gánh hàng này thường ngồi nhau, một bên là chiếc thùng lớn để chiếc nồi để to để canh xáo nóng để các người. Chiếc thùng bên kia để bún và bát, dĩa, muỗng, thìa...

Phở có từ bao giờ, ở đâu?

Tác Giả: SE S&#u T&#m

Thứ Năm, 10 Tháng 11 Năm 2011 02:51

Có một bà hàng nào đó, chỉ u chỉ u nhó gánh vó nhà, qua các hi u th t bò, th y còn treo l ng l ng t ng súc th t và đ ng x ng. Th t bò , t t ph i bán r . Bà ta li n n y ra sáng ki n làm xáo bò thay xáo trâu. Qua ít ngày, ng i ăn xáo bò v i bún không h p kh u v . V y ph i thay bún b ng th g i, cũng b ng b t g o? Đó là bánh cu n m ng, chay r t s n Hà N i. Không ng xáo bò ăn v i bánh cu n chay thái thay bún l i r t ngon mi ng và luôn đ c c i ti n cách h m x ng, thêm b t gia v , khi ăn l i có c nh ng lát th t chín ph lên trên.

T ngoài bãi, ph lan vào trong ph , khách ăn quanh m t chống tre hay bàn nh , ho c mua đem v nhà. M t s ng i ta, và vài chú Khách qu y thành gánh hàng rong t i các ngõ, ph . Các gánh ph rong này đ u gi ng nhau, m t bên đ t n i n c dùng, đ i có ch đun c i lom dom b o đ m n c dùng lúc nào cũng nóng đ chan vào bánh ph cho m m s i h n. Còn bên kia đ bát, đũa, dao, th t và gia v , đ i có m t ngăn kéo đ ng th t chín.

* T l i rao "Ng u nh c ph n" mà thành tên

Ng i mình bán hàng thì rao là "xáo bò ". Còn m y chú Khách thì rao "Ng u nh c ph n a...". Ng u, ti ng Hán là ng u, nh c là th t, ph n là g o, t c bánh b t g o. Ti ng Trung Qu c g i trâu hay bò đ u là ng u, h c ng u là trâu, hoàng ng u là bò. Ti ng rao "xáo bò " nghe c t l n. Còn ti ng rao "Ng u nh c ph n a..." nghe tr m b ng, tha h ê a kéo dài, m t khác do t t ng sùng ngo i nên đ c khách ăn i i g i đ n. Th y th , các gánh hàng c a ng i mình cũng ph i rao theo h đ tranh khách. Ph ngày càng đ c a chu ng nên s l ng gánh ph rong cũng ngày m t nhi u. L i rao g n đ n, ch còn "ng u ph n ...", r i "ph ", cu i cùng thành "ph".

* Nh ng hàng ph đ u tiên

Do là món quà bình dân, nên các c a hàng bán ph đ u xu nh xoàng, đ c khách ăn gán cho nh ng cái tên theo đ c đ i m c a ch hi u nh : "ph Lùn", "ph Gù", "ph S t"... Cũng do tính bình dân c a ph nên có m t th i ph b nh ng ng i giàu ti n l m b c Hà N i xem th ng. H quen đ n các hi u cao lâu Hàng Bu m dùng các món ăn đ t ti n. Ph i đ n năm 1918 - 1919, ph m i đ c nhi u gi i tìm đ n. C a hi u ph đ u tiên c a Hà N i m ph Hàng Qu t (nay là L ng Văn Can) g n r p tu ng Thông Sáng và tu ng Năm Trăn đ đón khách. M t c a hi u khác ph Hàng Đ ng, ch hi u đ i m i b ng cách thay các ph n g dài trên tr i chi u b ng nh ng b bàn gh . Sau đó có thêm nhi u hàng ph t i các ph C u G , Hàng Gi y... đ u không c n bi n hi u. Năm 1937 duy nh t có m t hi u ph c a Hoa ki u m ph Mã Vĩ (nay là ph Hàng Qu t kéo dài) l y tên là Nghi Xuân. Các c a hàng này đua nhau c i ti n ch t l ng. Lúc đ u ch có ph chín, sau có ph tái. Thêm th t m g u, n m, sách bò nên thành tên tái g u, tái n m, tái sách... Sau n a có hi u dùng th t bò n u s t vang, th t áp ch o nên l i thêm tên g i ph s t vang, ph áp ch o n c, áp ch o khô, ph xào, v.v...

T nh ng năm 1930 l i đây, ph đã t i đ nh cao c a văn hóa m th c Vi t Nam, v i ngh thu t lóc th t, h m x ng và gia gi m gia v : th o qu , qu chi... thành món ăn đ c đáo: "ph".